

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.

„1/2” 1 „ 60 „

„1/4” — 90 „

IN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.

„1/2” 3 „

—o—

Numeri singuratici se vënd
în Cluj cu 5 fileri, în alte
locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERȚIUNILE

se plătesc după mări-
mea locului ce ocupă;
fiecare cm. □ costă o-
dată 10 fil., de 2 ori
8 fil., de 3 și mai multe
ori 6 fileri.

—o—

ADRESA:

„RĂVAȘUL”
CLUJ, — KOLOZSVÁR
6. JÓKAJ-UTCA 6.

Redactor resp.: Dr. IULIU FLORIAN

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. F. DĂIANU

Pacea Clujului.

În mijlocul valurilor, cari s'au iscat de nou în Cluj, eu nu mă gândesc la persoana mea, care poate mai mult am suferit și în furtuna ce s'a deslănțuit, ci mă gândesc la viitorul nostru al Românilor din Cluj, pentru care pacea și liniștea este absolut de lipsă, ca o condiție fără de care nu se poate lucra nimic. Noi însă înainte de toate trebuie să lucrăm, căci aici toate-s de făcut, toate-s de prefăcut. Altfel ne cutropim cu toate așezămintele noastre.

Pacea Clujului e un interes general de cultură și de progres pentru noi Români, de aceea țin să accentuez, că în mijlocul *chestiunilor personale*, care par a prevala, se nu ne uităm de chestiunea obiectivă a *păcii și consolidării*, fără de care ori ce aranjament a trebilor personale nu plătește nimic.

Și cel mai preocupat om trebuie să cunoască și să recunoască, cum se constată chiar și în pasionatul »Respuns« că de când mi-am pus piciorul în Cluj, eu am propovădit, neconținut și pretutindenea, cu cuvântul și cu fapta: *pacea și bună înțelegerea*.

Cine mă cunoaște mai de aproape știe, că în totdeauna m'am apucat de lucrurile mele cu tot sufletul și cu orientare largă. Nici odată n'am căutat interesele mele trecătoare, ci am avut totdeauna ambiția de a servi câte o idee mare fie chiar cu jertfirea intereselor mele personale.

Când mă pregăteam a ocupa postul meu în Cluj, eu înțelegeam foarte bine, că chemarea mea nu se reține numai la rolul acela strimt și bine îngădit, ce este rezervat protopopilor prin statute și canoane, ci aceea are un teren larg aici în Cluj și o țintă precisă: *pacificarea stărilor între Români pentru a pregăti un teren de rodnică muncă*.

De aceea din primul moment eu m'am făcut »tuturor toate« cum zice Apostolul neamurilor, numai ca pe toți să-i pot câștiga pentru realizarea problemelor grele ce mă așteptau: edificarea unei noi biserici, edificarea unei noi școli și edificarea unei noi case parohiale.

Cine a fost în Cluj acela știe, că lipsa e *strigătoare* și că strigătul acesta în Cluj e o rușine pentru toți Români.

De aceea sosit în Cluj eu n'am făcut nici o deosebire între oameni. Mi-am făcut datorințele sociale cătră toți fără nici o excepție. Unele vizite ale mele, simple vizite de politeță, erau senzații și într-o parte și într'alta: la unii într'un fel, la ceilalți într'altfel. Eu însă îmi făceam calea mea, căci inspirațiunea gândurilor mele nu era din atmosfera clujană.

În Cluj însă erau unii... și alții. Toți mă respectau, o recunosc cu re-

cunoștință, dar nu mă primiau pe o formă. Unii erau mai reci pentru că alții erau mai călduroși. Greutățile erau mari, aproape de neînvinș. Să crezi stări normale, de conlucrare frățescă, acolo unde puțin mai înainte, dacă se întâlneau mai mulți, la vre-o adunare, se întâmplau pâlmuiri și pârueți, iar pe stradă, în rușinea publicului, resunau biciuri.

În mijlocul acestor stări așezămintele culturale erau ca pustii.

»Casina« avea puțini membrii, de abia esista. Eu m'am făcut numai decât membru spre surprinderea aceloră, cari mă țineau »de a lor«. D-l Isacu s'a și grăbit să-mi facă observări: primul conflict. Zicea, că cei dela casină trebuie toți nimiciți, că cu aceia nu e de stat în vorbă.

În scurt timp s'au făcut membrii la casină și oamenii dela »Economul« membrii ai direcțiunii, în frunte cu Dr. Frâncu și funcționarii. D-l Podoabă n'a voit să se facă; el nici nu se uita într'acolo, cum nu se uită nici acum.

La fondul școlii de fete decurgeau procese. Podoabă era acuzat pentru socoteli. Procese lungi, cari nu s'au sfârșit nici acum. La insistența amicului meu Dr. Alesandru Vajda, am primit să fiu președinte în comitetul fondului, și cu mine au intrat și Dr. Frâncu, și unii funcționari ai »Economului« membri la fond și în comitetul lui. Vedeam noi, că o societate care poartă procese de socoteli nu poate aștepta dela public contribuiri de bani; și simțeam, că cei ce au pornit procesele, cum le au pornit, și ei ar vrea să le sfârșască odată și nu mai pot. Am pronunțat deci și acolo cuvântul păcii și în vr'o 2 ani, cu greu, am ajuns să se enunțe sistarea proceselor — rămânând fiecare parte cu cheltuielile sale. Asta nu însemna, că am fi voit să dăm lui Podoabă atestat de corectitate, pe care nu i-l puteam da. Nici nu era pomenire în motivare de așa ceva. Dar nici nu voiam să-l mai târim pe la tribunale, unde i-se urise acum și lui, atâta umblase. Voiam numai să se delature peatra scandalei și să scoatem fondul din bezna înădușitoare a pîrilor, cari erau o continuă primejdie și pentru esistența întregului fond.

La biserică și la școală miserie și neputință. Totuși încetul cu încetul lucrările se porneau. O singură adunare generală ce am ținut a dat un avânt mersului afacerilor, care avea să se remarce curînd. Mai ales, că a urmat de D-zeu trimisa donațiunea d-lui Ștefan Havași, care a fost desigur o evidentă intervenție a prevedinței...

De *Economul* ce să zic? Dela început mi-se punea întrebarea să *întru ori nu acolo?*

Unii binevoitori ziceau nu te amesteca; alții nu mai puțin binevoitori zi-

Dela sărbările din Sibiu.

Din »Moș Gocărlan«

PRIMARUL
N. Damian.CIOBANUL STAN
N. Ștefănescu.

ceau să întru. Direcțiunea, în frunte cu d-l Isacu, cu ocazia recepțiunii dela instalarea mea, nu numai mă invita în direcțiune, ci pretindea să întru, în numele *bisericeii*.

»Institutul acesta, — zicea președintele Isacu în discursul cu care m'a salutat în numele direcțiunii — nu numai are în administrare multe fonduri bisericesti, ci este așa zicînd *instituțiune bisericască*, pentru că mai mult ca jumătate din capitalul social este capital bisericesc.

»De aceea nu numai Te invităm, cu dragoste, și Te chemăm să ne ajuți, ci credem că oficiul îți impune, să fi alături de noi și în mijlocul nostru«.

Am intrat. Acolo aveam un amic de principii probat ca Dr. Frâncu și un prietin binevoitor ca Dr. V. Hossu; și aveam cunoscuți ca Podoabă și Ciurgiu, preoți amândoi, cari deși nu-mi erau amici, că nu ne cunoșteam așa bine, dar erau alte legături între noi. Am intrat, cu același gând bun și senin, ca și la celelalte societăți. D. Podoabă — care în treacăt fie zis nu mi-a făcut impresia cea mai bună — se vede că aștepta dela mine mai mult decât îi puteam da. El aștepta să fiu nu atât membru în direcțiune — ce îi păsa lui de un astfel de rol! — ci mai ales un tovarăș, nu ortac... Aici, apoi a trebuit să se înșele.

Cel ce m'a surprins mai întâiu neplăcut la »Economul« a fost d-l Isacu. Și-a dat dimisia curînd după venirea mea la Cluj. Să spuie însuși cum îl rugam să și-o revoace, să nu facă crisă. N'a voit să mă asculte. Dar când i-s'a primit abzicerea a făcut scene și a insultat pe Podoabă.

Incidentul acesta a provocat multe neplăceri institutului, dar el a contribuit mult la *consolidarea păcii*, și la »Economul« și afară, în societate. Doar se știe, că în tabera »Economului« dl Isacu era cel mai resboinic și mai certat cu toată lumea. Dânsul singur, între toți Clujenii, era omul care mi-a făcut observări pentru pornirile mele pacifice.

Că acum iarăși dânsul a provocat resboiul și a tulburat valurile furioase — eu nu mă mir. Mă mir însă de Podoabă.

Cât de binevoitor i-am fost eu lui Podoabă, el o știe mai bine.

Doar chiar în criza aceasta a lui, care l'a ajuns la »Economul« eu i-am stat întru ajutor, ca să capete penzie potrivită, și pe lângă garanțiile necesare, să iese cu cinste de acolo, cum nu a eșit de nicăieri unde a fost ceva.

Măria Sa canonicul G. Pop știe foarte bine de sfatul ce l'am avut cu toții în prezența dânsului. Știe, că drept rezultat al consiliului lor familiar mi-a comunicat, ca unui vicepreședinte al direcțiunii, că »Vasile își va cere penziunea«. Asta cu 5—6 zile înainte de a-și da el de fapt »cererea«, care acum zice că eu i-aș fi stors'o cu promisiuni, când ea era hotărâtă ex consilio în familie.

De ce nu s'a mulțămît Podoabă cu situația ce însuși și-a creat'o și în care nime în lume, nici unchiu s'eu, cu atât mai puțin eu, îi mai putea ajuta?

De ce a recurs, îndemnat de Iosif Onciu, la Isacu?

Iată unde a ajuns pe calea aceasta.

Mi-a fost și îmi este totdeauna milă de el și de familia lui. Dar provocată odată catastrofa, în care nime, numai el și D-zeu, îi mai poate ajuta, eu nu mai puteam și nu mai pot face nimic.

Sper înse, și cred tare, că și aceasta luptă nenorocită va contribui la limpezirea și consolidarea păcii în Cluj. Până acum singurul care turbura pacea era dl Isacu și singurul de care se împedeca, era Podoabă. Sper, că de aci încolo nu va mai afla ascultare nici dl Isacu, ca să turbure, și nici Podoabă nu va mai fi o piedecă a păcii. Podoabă a ajuns de acum mai toți îl compătinesc, pentru soarta ce fatal și-a croit-o prin urmare vor trage consecvențele acestui sentiment, și nu va mai fi cine să împedecă conlucrarea oamenilor de bine, de care se țin toți Românii din Cluj escepțiile întăresc regula.

Dee D-zeu ca în pacea, ce dorim să se înstăpânească în curînd, să putem lucra și face tot ce se așteaptă dela noi.

Dr. E. Dăianu.

Crestături.

— »Tribuna« din Arad bun lucru făcea, dacă lăsa nereprodusă darea de samă, ștearsă și silită, asupra lui Octavian Goga, publicate de dl E. Lovinescu în »Epoca« de dincolo. O dare de samă în care Goga consecvent e numit »poet revoluționar«, »poetul irridentei transilvănene«, »poet social«, dovedește puțină pătrundere de critic și o și mai slabă cunoaștere a împrejurărilor dela noi pentru cel ce o scrie. Graba de a reproduce ori ce cuvânt asupra lui Goga, pe nealesul, poate să strice și poesilor și poate să ne aducă sminteală și nouă. Dela altfel de pene se așteaptă cuvîntul de judecată nimerită asupra celui mai mare cântăreț al nostru, al Ardelenilor.

— »Ex uno omnes«. Lumea românească are iarăși senzații. »Eterna sete de scandal« e vie totdeauna și se găsesc oameni să-i slugească. »Răspunsul« d-lui Vasile Podoabă speculează la pătura — setoasă... a publicului. Incolo nu caută să se apere, ci să deștepte milă pentru sine, ură pentru alții. Nu se încearcă a se spăla pe sine, ci a ponegri pe alții.

Din întreagă tipăritura, la ticluirea căreia condeii a fost manuat ca o spadă — nu pentru a face lumină, ci pentru a produce scandal — noi relevăm o singură aserțiune, care se distinge prin cutezanța ei. E vorba de cauza cu cele 25,000, care este desigur cea mai grea — din punct de vedere financiar — din toate câte s'au comis și au ieșit la iveală până acum. Dl P. prezintă afacerea ca și când ar fi în cea mai perfectă ordine. Doar — zice — însuși d-l Dr. Frâncu a prezentat cambiul înainte de o ședință de cenzură, și a

propus lui P. (!) să-l gireze »în numele institutului«, ca Giurgiu »să nu-și ridice din depunerea ce o are la institut.« — »Și mi-a propus să-i facem serviciul acesta — zice unchiul lui Giurgiu despre Dr. Frâncu — pentru că este și în interesul institutului să nu se ridice depunerile...«

Atâta cutezanță în iscodire rar s'a mai văzut! Și mai zice că, pe rînd »cambiul a fost subscris de toți membrii din direcțiune în forma sa«. De toți membrii din direcțiune! D'apoi asta e și absurd, căci nu toți membri sunt signatari; nu toți au dreptul de a signa firma institutului...

Dacă faptul ar fi cum îl prezintă ultima invențiune a d-lui P. apoi să răspundă acum:

1. Atunci de ce a mai fost lipsă, ca G. la porunca lui P. să telefoneze firmei Latzko din Budapesta, ca să nu pue cambiul acela în conștientul cerut de directorul?

2. De ce, când s'a prezentat reprezentantul băncii din Pesta la »Economul« și a întrebare de depunerea lui G. acesta s'a făcut palid și verde, — de emoție?

3. De ce a mai fost lipsă să se cerșească prin intervenții la director milă și iertare pentru G.? De ce nu s'a provocat numai decât la »faptul« iscodit acum — când e prea târziu?

4. De ce nu e introdus în cartea de cenzură?

5. De ce a fost de lipsă a iscodi planuri cum se se introducă ulterior în cartea de cenzură și s'a făcut încercare în direcția aceasta?

6. De ce și la ultima scadență, în 24 Aug. a. c. cambiu l'a subscris tot Podoabă cu domnul Havași — cari au subscris tot deauna cum zice G. — pe când dl P. nu mai era director în funcțiune din 12 Iulie resp. din 24 Iulie, și de ce nu s'a cerut subscrierea directorului de atunci, alui Dr. Frâncu?

Trecem peste neadevărul, că Giurgiu ar fi primit banii prin cassarul băncii, când el însuși și i-a ridicat dela Banca austro-ungară, și întrebăm: cum rămâne atunci cu fasiunile făcute de Giurgiu, scrise și subscrise cu mâna sa:

1. Că n'a vorbit cu nici un membru din direcțiune (afară de P.) despre cauza aceasta;

2. Că cambiul totdeauna la renoire a fost signat de P. și d-l Havași, de a cărui bunătate și cinstită bătrânețe au abuzat.

3. În urmă — după ce împrumutul s'a cerut în Pesta — ca și când ar fi acoperit cu o depunere echivalentă a lui G. — cum se putea acoperi 25.000, cu o depunere de 15.000, când li-belul era depus zălog pentru 14 mii?

4. În fine ce financiar e acela, care avînd o depunere nu o ridică, avînd lipsă de bani, ci ia împrumut cu camătă mai mare decât îi aduce depunerea sa?

Eată câte scornituri și minciuni au trebuit să iscodească pentru a putea susține un neadevăr. — Din acest unic punct se poate judeca toată broșura.

Adunarea învățătorilor nostri.

Învățătorii din protopopiatul Clujului și-au ținut adunarea de toamnă în Nădășelul-unguresc. Ca un membru nou în corpul învățătoresc din acest tract, condus de dorul pentru înaintare, am luat parte la această adunare. Și nu aveam nici o presimțire, că doară aceasta adunare va decurge mai splendid ca și alte adunări, la cari am avut norocirea să asist până acum, și cari în frunte chiar cu adunările generali, au o caracteristică mai mult numai de formalități. Deși o parte mare din membrii au lipsit, — față de aceasta nepăsare s'au luat măsuri energice — totuși adunarea a decurs bine. După s. liturgie ne-am întrunit cu toții în școală. Afară de membrii era de față și Sp. Dn inspector al cot. Cluj, a fost reprezentat oficiul pretorial, oficiul notarial, preotul și un nr. mare de popor. — Învățătorul local Aurel Fejer ține prelegerea practică din comput, care a succedat bine. Președintele prin o vorbire potrivită deschide adunarea. Se cetesc rapoartele și disertațiunile, cari au fost lucrate foarte bine și cu cunoștință de cauză. S'au adus mai multe hotărâri; cu privire la cei ce nu participă; se vor lua măsuri aspre. S'a ales o comisiune — la propunerea unui membru — care va avea să pregătească un raport mai larg și respective să aprecieze manualele de școală folosite la noi, care raport se se publice în organul nostru oficios, și astfel să se înceapă — mult așteptata discutiune asupra manualelor noastre.

Sperăm, că aceasta propunere salutară va afla echo și în alte despărțăminte și se vor alege și acolo astfel de comisiuni, cari vor studia aceasta chestie întrelăsată și amănată. Adunarea de primăvară va fi în Aghireș. În timpul ședinței președintele dă cetire telegramelor sosite dela șeful nostru tractual P. O. D. Dt. E. Dăianu prin care ne dorește deplină izbândă și regretă, că nu poate fi în mijlocul nostru și de astădată; anunță totodată a pune un premiu de 40 coroane în aur

pentru cea mai bună Monografie a vre-unei comune din raionul despărțământului. Se hotărăște a se exprima mulțămîta telegrafic.

Dupăce se fac alegerile nou de oficiali pe un an, președintele mulțămînd tuturor persoanelor străine precum și membrilor și poporului pentru viul interes, ce arată față de cauza noastră culturală închide ședința dorind, ca pe viifor să ne întrunim și mai mulți la aceste adunări, cari aduc mult folos poporului în special.

După ședință ne-am întrunit cu toții la masa comună în casa modestă, dar cinstită a unui țaran și mulțumiți de succesul adunării — după mai multe toaste și după cetirea telegramelor sosite chiar atunci dela simpaticul director al despărțământului Cluj al »Asociațiunii«: Dr. Amos Frâncu, — prin care salutăm pe fiii zeloși ai națiunii, ne-am despărțit poate mai încantați ca ori când. —ap—

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

— Adunarea »Economului«, spre care se îndreaptă atențiunea multora, va fi bine cercetată. Capitlul din Blaj va fi reprezentat prin cinci bărbați:

Ioan M. Moldovan, preposit și prelat.

Dr. Isidor Marcu, canonic.

Aurel C. Domșa, red. »Unirei«.

Iunio Br. Hodoș, directorul »Patriei«.

Dr. Iuliu Maniu, avocatul archidiecezan.

Capitulul din Oradia-mare a esmis pe M. On. D. Samuil Ciceronescu comptabilul casei diecesane și Dr. Demetriu Kiss, avocat diecezan.

S'au luat toate măsurile de lipsă ca adunarea să nu fie conturbată de nime, după cum se exprimă unii priu foile ungurești locale.

E un interes general, ca acționarii să se prezinte în persoană.

— Dl Enea Hodoș profesor de pedagogie în Caransebeș a fost pensionat cu 1 Nov. v., la cererea proprie. Dl Hodoș e membru corespondent al Academiei.

— Hymen Lucreția Murășan și Traian Păscuțiu — logodiți!

— În Sibiu febra tifoidă bănuie groaznic. S'au constatat peste 300 de îmbolnăviri, dintre cari peste 20 s'au sfârșit cu moarte. Școlăle săsești sunt închise până în 27 Novembris n.

— Foala din Caransebeș ce era se apară sub numele de »Adevărul«, și-a schimbat numele în »Renașterea«, pentru ca se nu fie confundată cu »Adevărul« socialistilor din Budapesta. Cetind în întregime programul acestei foi, li dorim din suflet izbândire, — și îi mai dorim ceva: să însemne un spor nu în număr, numai al foilor noastre, ci și în calitate. Numărul cel dintâi se înfățișază destul de bun și îngrijit.

— Numărul deputațiilor naționaliști s'a mai sporit cu unul. În cercul electoral Titel a fost ales Vineri ca deputat naționalist sârbul Demetriu Musiczki.

† Principele Filip, conte de Flandra, fratele mai mare al regelui Leopold II. din Belgia și cumnatul M. Sale regelui Carol al României, a murit în Bruxella, în vîrstă de 68 ani. El a fost acela pe care reprezentanții țării românești, în 11 Februar 1866, după detronarea lui Cuza Vodă, l'au fost ales cu unanimitate de principe al României, dar n'a voit să primească.

— »Reuniunea sodailor români din Sibiu« a aranjat Sâmbătă la 25 Nov. n. Convenire socială împreună cu cântări, declamațiuni și joc, în sala hotelului »Unicum«. O parte a venitului curat a fost destinată fondului pentru »Masa învâțăcelor meseriași români«.

— Reuniunea de cetire și cântări din comuna Romuli, voind să-și sporească biblioteca, se îndreaptă cu rugăminte către inimele binevoitoare, către editorii de cărți și către societățile noastre culturale, ca să se îndure a-i da sprijinul de lipsă pentru ducerea în îndeplinire a acestui scop, — fie prin dăruiri de cărți sau de bani. Cei ce înțeleg înalta menire a bibliotecilor populare, de cari noi avem așa de puține și așa de slabe, credem că se vor grăbi a-și da sprijinul celor ce-l cer. Adresa e: »Reuniunea de cetire și cântări« Romuli. p. u. Telcs (comitatul Bistrița-Năsăud.)

— Universitatea din Budapesta, care se închisese în urma turburărilor studenților unguri. Marți iarăși s'a deschis. Un student capul acestor răsvrături a fost eliminat.

— În Rusia calendarul vechiu va fi înlocuit cu cel nou. Academia de științe din Petersburg va desbata în zilele acestea schimbarea calendarului. Cu 1 Martie 1906 calendarul Iulian, va fi înlocuit cu cel Gregorian. Sinodul bisericesc cu greu credem să-și plece cerbicea acestei păcătoase schimbări.

— In Blaj s'a făcut Miercuri, în 22 Nov. alegerea reprezentanților comunali. A învins lista Românilor, în care toți candidații au fost aleși dintre Români.

— Răvașul, numărul din urmă, a făcut o surprindere plăcută pretutindena. Și ziarul »Ellenzék« din Cluj îl remarcă cu bună voință; eată ce scrie ziarul Clujan în nrul seu dela 21 Nov. n.

»Răvașul«. Acesta e numele acelei foi săptămânale române, pe care o redactează aici în Cluj Iuliu Florian. Foia se ocupă cu interesante chestiuni sociale. În numărul din urmă se publică fotografia episcopului Prohászka Ottokár și vreo cinci ilustrațiuni din viața Românilor ardeleni, cari ne cuceresc cu frumuseța pitorescului costum românesc din Ardeal.»

— Di Octavian Popa, fost catichet în Cluj, a fost hirotonit întru preot de I. P. S. Mitropolit Dr. Victor Mihalyi de Apșa, Marți în ziua sfinților Archangeli.

— Mulțămîta. Toți acei amici cunoscuți și binevoitori ai mei, cari din ocaziunea morții neuitatei mele soție au binevoit în persoană ori în scris a-și exprima condolența lor și prin aceasta a grăbit a ne consola în adâncă noastră jele și durere — primească și pe aceasta cale mulțămîta mea și a jelniceii mele familie. Chiuzbaia, la 23 Nov. 1905. Nicolau Lupan, preot.

— In Germania băntuie sărăcie mare. Carnea de vită și de porc așa s'a scumpit de tare, încât oamenii mai săraci trăiesc cu carne de cal, ba în timpul din urmă chiar și cu carne de căne și de mătă. În Drezda se taie căni chiar și în măcelăria orașului.

— Alegerea de rege în Norvegia s'a făcut la 8 Novembre în Cristiania, capitala acestei țări. A fost ales unanim prințul Carol de Danemarca, care a și primit alegerea și ca rege își va lua numele de Hakon VII-lea.

— Din Bucovina, dela frați, ne vine o veste îmbucurătoare. »Dacia«, societatea tinerimii academice române de curând înființată din Cernăuți, și-a înscris în programul său pe lângă dezvoltarea culturală-națională a membrilor săi și răspândirea luminii în popor. Pentru atingerea acestei ținte frumoase, societatea a hotărît să înființeze cursuri gratuite de învățământ pentru meseriașii și muncitorii români din Cernăuți și suburbii. Cursurile să vor începe în 27 Nov. n. Pentru tinerimea noastră de aici, care nici nu lucră, nici nu gândește, nici nu simțește cum s'ar aștepta, pornirea bună a fraților lor de aceeași vârstă din Bucovina ar putea sluji ca bună pildă și ca dejană pentru atâtea păcate și întrelăsări. Străduințele curate culturale, dacă nu sunt opăcite de guvernul nu mai puțin părințesc din Bucovina, n'ar fi credem stânjenite nici de cei din țara noastră.

— Flotele puterilor europene demonstrează contra Turciei, fiindcă Sultanul pune pedeci și nu vrea să primească planul chibzuit de aceste puteri pentru împăciuirea și limpezirea trebilor din Macedonia. Prin demonstrație, la care vor lua parte toate puterile europene, vreau să silească pe Sultan, ca să primească propunerile făcute. Năile s'au și adunat în 22 Nov. n. în un port lângă Atena. Mai întâi vor cuprinde strâmtoarea Dardanelor. La urmă Sultanul va trebui să îngăduie.

Loc deschis.

— Pentru cele publicate în aceasta rubrică redacțiunea nu ia răspundere. —

Onorată Redacțiune!

Din însărcinarea direcțiunii locale a »Economului«, Vă rog să binevoiți a da publicității următorul

ESTRAS

din procesul verbal dela 21 Novembre n. 1905.

II. Filiala noastră din Gherla trimite o broșură a dlui Basiliu Podoabă, pusă în circulațiune în mod clandestin ca răspuns la Memoriul direcțiunii asupra situației »Economului«.

Decisiune: Direcțiunea declară unanim, că toate aserțiunile cuprinse în această broșură a dlui Basiliu Podoabă privitor la acte sau proceduri pretins necorecte ale direcțiunii nu numai nu corespund adevărului, dar sunt iscodite cu o temeritate ce și după experiența ce o avem despre dl Basiliu Podoabă până acum, ne ulmește. Cât pentru ofensele și calumniile din broșura menționată se rezervă direcțiunii plene de a hotărî măsurile de lipsă. Directorul executiv primește mandatul de a da publicității decisiunea de față.

Cu distinsă stimă

»Economul« Institut de credit și economii

Directorul executiv:

Dr. Frâncu m. p.

Declarațiune.

Subscrisul serviciu de cassă al »Economului« declară, că aserțiunile dlui Podoabă publicate în »Răspunsul« său referitor la acest serviciu nu corespund faptelor. În special nu este adevărat ce se spune despre repentina improcesuare a cambiiilor, fiindcă cancelariei advocațiale i-s'a dat spre improcesuare sub actualul director executiv, în decurs de patru luni peste tot 64 (șaszeci și patru) cambii, dintre cari 61 s'au dat mult mai târziu decum pretindea regulamentul, iar 3 cambii s'au dat după scadență, imediat în urma pericolului evident acordându-se execuțiune de asigurare, din partea tribunalului. În urmă mai constatăm și aceea, că nu este adevărat, că ar fi cutreerat d-l Dr. Dăianu Transilvania și Ungaria, pe cheltuiala institutului pentru acțiuni. Nici când asemenea spese nu s'a asemnat, și nu s'au plătit.

Cluj, la 21 Novembre n. 1905.

Oficiul de cassă al »Economului«.

N. Căciulă m. p. Vasiliu Pop m. p.

Declarațiune,

Subscrisul primcomptabil al »Economului« silit prin calumniile debitate prin d-l B. Podoabă în »Răspunsul« său dat la Memoriul direcțiunii noastre declar solemn, că toate afirmațiile numitului domn referitoare la persoana mea, la contabilitatea ce-o conduc de 11 ani și la rolul atribuit mie întru demascarea d-lui B. Podoabă sunt invenții malițioase și lipsite de orice fond adevărat.

Țin mai ales să se știe, că nu este adevărat, că ar fi fost uz vreodată la institut să se ofere girul institutului funcționarilor. Asemenea abuzuri a săvârșit numai unchiul Podoabă în favorul nepotului, fără știrea nimărui.

Mai departe constat, că nu este adevărat că mie mi s'ar fi dat girul institutului în general vreodată și în special în forma pretinsă de d-l Podoabă pentru două cambii, ci adevărul este, că mie mi s'a votat un împrumut cambial de K. 1000 — în toată regula, în ședința direcțiunii din 30 Septembrie 1904 sub Nr. cenzurii 815, chiar la propunerea dlui Basiliu Podoabă.

Nu este adevărat mai încolo, că ori care dintre membrii direcțiunii ar fi produs neîndestulire și intrigi între funcționari și ar fi afirmat vreodată, că directorul n'ar vrea ridicarea lefii, ci din potrivă eu, chiar cu pagubă mea repetit și cu memoriu am atras atențiunea direcțiunii, că în vederea finanțelor institutului manevrele pentru ridicare ale d-lui Podoabă trebuie refuzate.

Tot asemenea este absolut neadevărat, că mie mi-s'ar fi făcut cândva speranță pentru postul de director și că eu aș fi primit cândva vre-o marșrută dela vre un membru din direcțiune, ca să caut date compromițătoare contra d-lui Podoabă.

Adevărul e că aceste date le-am găsit întâmplător și pe aceasta urmă căutând, în virtutea oficiului meu am constatat abuzurile dlui Podoabă dela intrarea până la eșirea lui din institut. Acestea apoi le-am denunțat și dovedit în 23 Septembrie a. c. direcțiunii, ai cărei membrii până la acest termen nici ceea mai mică cunoștință nu aveau de cazurile descoperite de mine. Pot să asigur de altfel pe toată lumea, că dacă direcțiunea nu și-ar fi făcut datoria, eu însumi aș fi fost silit să anunț actele dlui Podoabă la procuror.

Cluj, 21 Novembre 1905.

Cu distinsă stimă

N. Căciulă,
prim-contabilul »Economului«.

Declarațiune.

Subscrisul cassar al »Economului« luând prin filiala noastră din Gherla cunoștință de conținutul »răspunsului« dlui Bas. Podoabă dat la »Memoriul« direcțiunii noastre, mă ved îndemnat de a constata, că nici una dintre aserțiunile broșurei, referitoare la gestiunea cassei și la rolul meu în afacere, nu corespunde adevărului.

1. În particular nu este adevărat, că ori care membru din direcțiune ar fi afirmat cătră mine, că d-l Basiliu Podoabă nu vrea ridicarea lefurilor.

2. Nu este adevărat, că dl Aug. Giurgiu a primit prin mine cele 25.000 Coroane acvirate dela N. Latzko & A. Popper prin abuz de giro al institutului, fiindcă dl Aug. Giurgiu însuși în persoană a ridicat banii dela banca Austro-Ungară.

3. Nu este adevărat, că dl Aug. Giurgiu pe acel timp ar fi avut depunere 25.000 Cor. la institut, ci adevărul e că avea numai 1000 Cor. libere, cari se înțelege nu puteau să servească ca acoperire pentru 25.000 Coroane.

4. Nu este adevărat, că în resortul meu, al obligațiunilor, s'ar fi dat repentin spre improcesuare cauze, ci adevărul este, că s'au dat cu

multe luni după termenele scrise în regulamentul din pricina ocupațiunilor mele, iar clientela este tractată, deși corect, dar extrem de cruțator.

5. Nu este adevărat, și resping cu indignare insinuarea, că pe mine cineva m'ar fi silit în oare careva chip, ba chiar »sub greutatea suspendării« să alerg de a câștiga voturi, precum nu este adevărat nici aceea, că spre acest scop mi s'ar fi dat spese din partea institutului, ci adevărul este, că eu, care însuși am constatat faptele nepermise ale d-lui Basiliu Podoabă, ce le-am adus la cunoștința direcțiunii, din propria mea voie și în interesul institutului am informat pe unii acționari, cari stau mai aproape de mine, despre starea adevărată a lucrurilor.

Cluj, 21 Novembre n. 1905.

Vasiliu Pop

cassarul »Economului«.

Declarațiune.

Ajuns, nu din voia mea, ci prin faptele sale în controversă cu procurorul, dl Bas. Podoabă încercă să deplaseze chestia făcându-mi mai ales mie proces înaintea opiniei publice. Obștea românească din două țări, preoți și mireni deopotrivă, îmi cunoaște rostul în aceasta lume. Găsesc deci, că s'ar atinge demnitatea mea, când m'aș apăra față de insinuațiile de natură personală și denunțările politice debitate în socoteala mea prin dl Basiliu Podoabă fără nici o bază obiectivă. Dacă cu toate acestea iau cuvântul, o fac pentru situația mea oficială la »Economul«. Cât pentru rolul meu la acest institut, fraselor fără fond ale dlui Podoabă, și în particular invențiilor desperate pentru acoperirea ulterioară a abuzului cu cele 25.000 Coroane, li-se opun gravele documente din »Memoriul« direcțiunii în special cel de sub Nr. 22 din »Anexele« aceluia.

Cluj, 21 Novembre 1905.

Dr. Frâncu m. p.

Declarație.

Dl B. Podoabă în »Răspunsul« seu la »Memoriul« direcțiunii »Economului« afirmă, că eu aș fi recunoscut, că acusa ridicată din partea direcțiunii »Economului« contra d-lui Iosif Onciu pentru calumnie, ar fi act de răsunare.

În fața acestei afirmări declar: că dl Basiliu Podoabă a spus neadever, deoarece eu niciodată înaintea nimărui — cu atât mai puțin înaintea d-lui B. Podoabă — n'am spus și recunoscut afirmația ce mi-o atribue mie și resping cu indignare calumnia ce o debitează dl B. Podoabă pe socoteala mea.

Dr. Victor Porutiu

advocat.

CĂRȚI NOUE ȘI REVISTE

Dicționarul etimologic al limbii române.

O carte ne-a sosit dela Heidelberg, vestitul oraș de învățătură a țerii nemțești. Cartea e nemțească, cuprinsul ei însă este românesc. Titlul cărții e:

— Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache. I. Lateinisches Element mit Berücksichtigung aller romanischen Sprachen von Dr. Sextil Pușcariu, Privatdocent für romanische Philologie an der Universität in Wien, korrespondierendes Mitglied der rumänischen Akademie. Heidelberg, 1905. Carl Winters Universitätsbuchhandlung.

Volumul 8° de 235 pag. face parte dintr'o colecțiune de publicațiuni ale filologiei romane, colecțiune pornită de profesorul vestit romanist Meyer-Lübke, în asociere cu mai mulți specialiști de renume, între cari și Sextil Pușcariu al nostru. Nu greșiam deci în aprecierea celuia ce a făcut la Sibiuu competența și cumpanita apreciere a lui Cipariu. El îi este un succesori vrednic în ierarhia științei la noi. Puțini Români vor ceti ori consulta cartea aceasta, dar cu atât mai mulți străini. Vom avea înse și noi Români, cari ne-am interesa, ce să consultăm, când e vorba între noi de etimologia cuvintelor. Mai de mult mai toată înmea de ceva samă făcea la noi etimologisări. Har domnului, astăzi mai puțini fac aceasta și mai cu competență. Între ei d-l Pușcariu își face un loc de onoare.

Deși tiner d-l Pușcariu a dat dovezi de muncă serioasă literară și științifică, prin care ne deșteaptă tot mai frumoase nădejdi.

În dicționarul acesta se tratează și esplică obârșia cuvintelor de viță latină ale limbii noastre. 1946 este numărul acelor cuvinte, pe care autorul ni-le înfățișează în asemănare cu cele analoge din celelalte romanice și dialectele lor.

Volumul costă 6 cor., compactat 7 cor. Autorul îl dedică profesorului său Dr. Wilh. Meyer-Lübke.

Licitațiune de pădure.

În *Lăpu* (com. Cluj, cerc. Hida) se va vinde prin licitațiune publică lemnul din o parte a pădurei bisericești gr. cat de acolo, și anume:

186 lemne mari de lucru (stejar.)
120 lemne subțiri de lucru (stejar.)
315 goroni mari.
80 fagi mari, buni de foc.

Laolaltă 701 lemne mari.

Licitațiunea se va ținea în 8 Dec. n. 1905, la oarele 11 a. m. în cancelaria parohială din *Lăpu* (Lapupatak.)

Prețul de esclamare: 1000 coroane. Vadiu 10% a prețului de esclamare, adică 100 cor.

Condițiunile de licitare și contract se pot vedea mai de aproape la subscrisul, iar în ziua licitării în cancelaria parohială din *Lăpu*.

Oficiul protopopesc gr.-cat. din Cluj.

»SĂMĂNĂTORUL«

Revistă literară săptămânală. — Anul IV.

Apare în

București. Strada Regală Nrul 6.

Esemplarul: în țară 20 bani; în străinătate 25 bani.

Abonamentul anual: în țară 10 lei, în străinătate 12 lei.

Numeri singuratici din escelenta revistă, dirigită de N. Iorga, se află de vânzare în fiecare Duminecă la »Răvașul« (Jókai u. 6).

Magazin special de pălării:

La »Regele Pălărilor« — A »Xalapkirály«-hoz

(77) Cluj — Piața »Regele Matia« Nr. 17. 23—25

Foarte bogat deposit de pălării din țară și străinătate — pentru bărbați și copii, — cilindre și în chipie de vânat și sport.

Pentru preoțimea orientală tot-deauna se află în Magazin pălării după moda preoțească, moi și tari.

Comandele din provincie se execută punctuos. Trebuie comunicată mărimea capului în centimetri. Intreprindere specială!

Cele mai ieftine prețuri fixe.

Weisz & Comp.

Atelier și magazin de haine pentru bărbați și copii.

Cluj, Strada Deák Ferencz nr. 9.

Reintorcându-mă din călătoriile pentru cumpărările de toamnă, îmi iau îndrăzneala de a a-trage luarea aminte a p. t. public și părinți asupra prăvălii și magazinului nostru bogat, provă cu cu haine de bărbați și de copii, fiind în stare de a efectua și cele mai delicate comande.

Mare magazin de țesături engleze și scoțiene. Magazin mare de haine gata din pregătire proprie, de blănării și de bunde de oraș și de călătorie, paltoane sport și daneze de piele și alte mărfuri aparținătoare acestui ram.

O singură târguală de probă poate încredința pe ori-cine despre aceea, că firma noastră e cel mai bun și mai ieftin isvor de cumpărare.

Cu stimă cere părtinirea prețioasă a p. t. public

(82) 4—20

Weisz & Comp.

Cine suferă de Epilepsie și stări nervoase, se ceară (nevoite) sgârșciuri și broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen Apotheke,« Frankfurt a. Main. 45 57—.

FĂT-FRUMOS

REVISTĂ LITERARĂ DIN BÎRLAD
Anul al II-lea.

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 6 lei. — Numărul 25 bani.

În străinătate 8 lei. — Numărul 30 bani.

Redacția și Administrația: Strada Speranței 34.

Direcțiunea părților ardelen
a societății de asigurare pentru accidente
»NEMZETI«
Cluj, Kornis utca 1.

Pe toți ne pot ajunge nenorociri.

În proporție cu dezvoltarea vieții economice, industriale și comerciale se înmulțesc și accidentele. Tramvaiele electrice, trenurile și vapoarele, precum și celelalte mijloace de comunicare, dureri, dau un percent uriaș de accidente în toate straturile societății. Nu este om cu astfel de meserie, care se poată zice despre sine, că nu ar fi espus primejdiilor în călătoriile lui oficioase, de afaceri sau de plăcere, că pentru el ar fi eschisă primejdia ciocnirilor de tren, derailările ș. a.

Direcțiunea societății pe acții de asigurare pentru accidente, din Cluj, primește:

Asigurări pentru accidente ce se întâmplă singuratecelor persoane.

Asigurări pe viață pentru accidente dela drumul de fier, cu plătire de taxă deodată, cari au valoare pe întreg rotogolul pământului.

Asigurări cu grămada, (pentru muncitori) pentru fabrici, băi (mine) ș. a.

Asigurări pentru accidente la copii, cu întoarcere de taxă, pe baza căreia copilul e asigurat pentru accidente până la vârsta de 24 ani, când taxa plătită se dă înapoi.

Informații mai amănunțite se pot căpăta la direcțiunea în Cluj, Kornis utca 1. 1—4

Cei mai distinși chemicieni și autoritățile medicale declară

Apa de pěr Káthe

ca singurul și cel mai sigur mijloc pentru câștigarea unui pěr a unei bărbii și sprâncene mari și stufoase. Într-un timp de tot scurt un efect surprinzător.

Prețul unei sticle și a unui borcanel Coroane 2—, 3—. Sticlă de probă C. 1'40. Se trimite pe lângă rambursă numai dela doamna Káthe Menzel, Viena, XVIII., Schulgasse 3. I. St. Thüt

»LUCEAFĂRUL«

Revistă pentru literatură și artă.

Anul IV.

Apare de 2 ori pe lună în Budapesta.

ABONAMENT:

Ediția simplă: Un an 12 coroane. În România și străinătate 16 cor. 6 luni 6 cor. În str. 8 cor. Pentru preoți săraci, învățători și studenți: Un an 7 cor, în străinătate 12 cor.

Ediția de lux: Un an 20 cor. În România 25 c. 6 luni 10 cor., în străinătate 12 cor. 50 bani.

In atențiunea mireseilor!

Serviciu de porțelan de Karlsbad, minuat.

esecutat, colorat, complet pentru 12 persoane de la 15 fl. în sus. — Serviciu de sticlărie pentru 12 persoane 33 bucăți 2 fl. 95 cr.

Lampe, atárnând, eu eigă 3 fl. 95 cr. Serviciu de tee și cafea 2 fl. 80 cr. — 3 fl.

Obiecte de argint de china — Daruri ocazionale — rame pentru icoane, lampe de grădină, etc. în prețurile de fabrică.

La comande din provinciă mă rog a însemna cea din urmă stațiune de tren.

Somlyai, Succesorul Müller.

magazin de sticlărie și porțelanerie

Cluj, Kossuth Lajos u. nr. 4.

NB. Fieștecine dacă cumpără în preț de 10 coroane, primește portretul seu în mărime naturală, cu totul gratis, numai pentru rame plătește 3 coroane. (80) 23—52

Făt-Frumos. Numeri singuratici din frumoasa revistă se pot căpăta la Tipografia »Carmen« din Cluj. Tot acolo se pot face și abonamente. Un număr costă 30 bani.

Caut un concipist, de preferit un *Dr. iuris*, încât se poate se aibă praxă bună. Postul se poate ocupa numai decât. Reflectanții să se adreseze deadreptul la subscrisul.

Dr. Virgil Glariu
advocat în Deva.

(90) 1—2

Asociațiunea

pentru literatura română și cultura
poporului român.

BIBLIOTECA

Despărțământului Cluj.

Nr. 2.

URSU BROINA

de

Dr. E. Dăianu.

Prețul 30 fl.

CLUJ,

Tipografia »Carmen« Petru P. Barițiu.

Biblioteca despărțământului
Cluj.

Ce să facem? Plan de lucrare întocmit pentru »Despărțământu Cluj« prin Dr. Amos Frâncu. Prețul 20 fil.

Ursu Broina, povestire, de Dr. E. Dăianu. Prețul 30 fil.

Cărțile Săteanului Român

Schițe din popor, de George Stoica. Prețul 10 fil.

Păcatele noastre, de Petru Suciu. — Prețul 15 fil.

Despre păcatele sătenilor. Căzanie populară, de Ioan Roman. Prețul 20 fil.

La comande se se adaugă și porto postal.

»RĂVAȘUL«

foaie săptămânală, apare în Cluj.

— Jókai utca 6. —

Abonamentul: 3 cor. 20 fil. pe an.

În străinătate 6 franci.

La administrația »Răvașului« se află:

Cartea Durerii, de E. Bougaud. Prețul legată eleg. 2 cor. 50 fil. broșurată 1'50.

Ierarchia Românilor, de Dr. A. Bunea. Prețul 3 cor. plus 10 fil. porto.

Ep. P. P. Aron și D. Novacovici, de Dr. Bunea. Prețul 4 c. 50 f. plus 20 fil. porto.

Discursuri, Autonomia bis. de Dr. Bunea. Prețul 5 cor. plus 20 fil. porto.

Vechile Episcopii, de Dr. Bunea. Prețul 2 c. 50 fil. plus porto 10 fil.